

نومرو : ۱۱۶

اداره خانه

ایستانبول، جغال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

اشهداد

عربیت فکریه ضارم
علمی، ادبی، اجتماعی هفته لقم مجموعه
مدیر مرخص : الرهامی صفا

۲۴ تموز ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ عروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارم

صنعتکار نظر مرده کندي کندينه تجلی ایدر .
 « شکسپرده خیال افراط درجه ده مبدولر ؛
 یازدقلرینه کثرتله مجاز واستعاره دولدورور ؛ افکار خیالیه
 تشبیه ایله افاده ایدر ؛ مخیله سنده کندي کندينه طلوع
 ایدن بر سوری تصویر بر برینی تعقیب ایدر ؛ شکسپر
 اونلری آرماز ، اونلر کنديلگندن کلیر . بونصویرلر
 قوه مدرکینی اورتر ، کیزلر ؛ و منطق ضیاسنه حائل
 اولور . شکسپر برشی تفسیر ویا اثبات ایتمهک چالشماز .
 تصویر تصویر اوزرینه ، تشبیه تشبیه اوزرینه یا بقی
 صورتیه ، بری برندن طوناراق خیالخانه تصورنده
 طولانان غریب و پارلاق خیاللری قوبیه ایدر . لاعلی-
 التعین ، عادی بر مکالمه دن ترجمه ایتدیکم شو عباره
 بزم بوخصوصه پر هیزکار اولان محررلر مزله بر مقایسه
 ایدیکر :

« هر حیات فنالغه قارشی بوتون قوتنک ، بتون فکرینک
 سلاحیه کنديسینی محافظله ایدر ؛ بناء علیه ، باشقه بر چوق
 حیاتلرک کندينه مودوع و کندندن مسئول اولدینی بر حیات
 حقنده بو حال دها طبعیدر . برقرال ، یالکز تولز ؛ بر کرداب
 کبی کنديسیله برابر یاننده کیلری ده چکر کتوریر . یوکسک
 برطاح تپه سنک واستندن برانیلان بیوک بر تکرلک تصور ایدیکر .
 جسم شعاعلرینه بیکرجه ارفاق اشیا کچیریلش اولسون . تکرلک
 دوشدیک وقت هر پارچه سی ، هر کویوک قسمی اونکلر برابر خراب
 اولور . قرال آغلادینی وقت بتون ملت ایکلر ... ایشته بو عباره ده
 عینی شیئی افاده ایچون اوچ تشبیه وار ؛ طبق بردادن
 چیقان بر فیلزک دال حاله کلوب بده بر فیلز حاصل
 ایدرک بر دال دها وجوده کتیرمه سی کبی . دوز
 منتظم اوله رق یایلمش . و اطرافنه صره ایله اناجلر
 دیکیلش بر خیابانه بدل ، چوق یاتراقلی داللری بر برینه
 کچمش و کوزل یشلر اکریله ، نفیس ونظر با چیچکلر یله
 سزی مفتون تماشا سی ایدن ویولکزی قاپایان کوچوک
 آغا جلرله ، فداندلر و چالیلقلرله مملو بر اورمانه کیریورسکر .
 وهله اولاده سزی بهت وحیرت استیلا ایدیور ؛ جانکز
 صیقلیور . قلاسیق شمرلرده واضح افاده لره آیشان
 زمانمزک فکرلری بوندن صیقلیور ؛ مؤلف اکلنه نور ؛
 عزت نفسندن ویا غلط ذوقدن دولایی باغچه نك صیق
 آغا جلی یرلرنده نائب اولور ، سزی ده نائب ایدیور ،

از جمله اوجاع ایلا د ایچنده بر قادینه بو علاجدن
 تحت الجلد بر شیرینغه یاپیلنجه آغرییه قارشی حسیت
 قائم اور ، مع مافیه قادین قونوشه بیلور ، کوله بیلور ،
 چالیشه بیلور وعضویه ترتب ایدن مساعی ایلا دیه منتظماً
 دوام ایدر بیلور .

بودوای جدید سایه سنده شمدییه قدر اوچ یوزی
 متجاوز قادین ، آغریسر ، طوغور مشلر . اگرچه
 چوجوقلر دن بر قاجی یایغین کبی دنیا یه کشلر سده بو حال
 علی الموم یایغین طوغان چوجوقلر قارشی اتخاذ ایدیلن
 تدابیر بسیطه سایه سنده بالسهوله مندفع اولش .

بناء علیه دیه بیلیرز که والدهک متاعی بوکون برنسبت
 مهمه ده خفیفله مشدر و بونی ده ینه فقه بورجلویر .

مناب شراب السیر .

فرانسز ادیب و حکیم مشهوری

« تن » ل « شکسپیر » حقنده کی بعض فکرلری

« خارق العاده بر ذکاتک ماهیت و خاصیتی تعریف
 ایدر حکم ؛ او یله بر ذکا که منطق و تحلیل اوزرینه مؤسس
 اولان فرانسز ذوقی رنجیده ایدیور ؛ فقط ینه او یله
 بر ذکا که فوق العاده متین ، مفرط ، علوی ایله سفلی ده
 عین درجه ده حکمران ، حقیقتک مدققانه و طوغری
 اوله رق استساخنده وهم خیالک حیرت ویره ن تولوناتی
 فوق البشر ابتلا و احتراصلر ده کی قاریشیق درینلکی
 تصویرده شمدییه قادر کلنلرک اک مدعی ؛ شاعرانه ،
 اخلاقسزجه ، ملهم ؛ جنتنده کی بصیرتله ارتجالاً میدان
 قویدینی کشف و افشارلری عقل وادراک فوقده ؛ حزن
 ایله نشئه ده صوک درجه ده مفرط ، شدید ونا که ظهور
 طورلی ، صیقینی ایچنده ویتیز بروسعت قریحه

*
 **

« شخصی ، اسلوبه آرایه لم . اسلوب ، اثری تفسیر
 ایدر ؛ دهانک نقاط ونکات اساسیه سنی کوسته رده رک بالجمله
 نقاطنی افهام ایدر . بر کره خواص حاکمه یه نفوذ ایدیلیرسه

یعنی قمار باز یمینی کیبی ساخته ایدیور؛ بویله بر فعل مقاوله نك روحنی وجودندن قوپاریر؛ او کوزل دینی بر مجموعه خرافات یاپار. کوك یوزی حجابندن قیزاریور. اوت، بو متین کره، بو کشف ییغین، قیامت کوننده کی کیبی، معنوم بر چهره ایله، یاپدیغک فعلی دوشوندکجه خسته لانیور!.

بو، جنت نما براسلوبدر، حالوکه بو ترجمه تکمیل دکلدر. بوتون بو تشبیهلر غضوبانه و متهورانه در؛ بتون بو فکرلر عبثه یا قلاشیور. ابتلا و احتراض فورطنه سی ایچنده هر شی ده کیشیور، شکل و صورتندن چیقیور. وقوعی خبر ویردیکی جنایت بوتون طبیعتی تلویث ایتیش! شکسپرده آرنق دنیاده فساد اخلاقدن، یالاندن باشقه بر شی کورمیور. ارباب فضیلتی تذلیل ایتک الیر میورمش کی بالذات فضیلتی ده تذلیل ایدیور. ذیروحک غیری اشیا بیله بوخزن و اضطراب قاصیر غاسنه قاپیلوب کیدیور. کونش باطاران کونک آلدیغی قرمز یلق، کیجه نك قیرلرک اوستنه دوکدیکی صولغون قرا کاق حجاب قیر میز بلغنه، حجاب صاریغنه تبدل ایدیور؛ بونلری سویله یین زواللی، آغلا یه رق دنیانک کندیسیله برابر، امید سزلکنندن دولایی، شاشیر اراق و کوزلری قاماشاراق صارصیلدیغی کوریور.

«هاملهت نیم مخنوند، استعمال ایتدیکی تعیرات شدید بوندن ایلری کلیور، دینلرک. حقیقت حاله ایسه بو عبارده کی هاملهت، شکسپرک کندیسیدر [*]. حال و موقع ایستر دهشتنک، ایستر سه آسوده اولسون، ایستر بر مبارزه ایستر سه عادی بر مکالمه یه دأثر بولولسون، شکسپرک اسلوبی دائماً افراط بکارانه در. او هیچ بر وقت اشیا یی آسوده کورمز. مفکره سنک بوتون قوت و شدتی [*] اوتله لاونک ده زده مونایه سویله دیکی شوسوزلرده عین قییلندرد:

«اوتله لو. — [کندیسنه «نه یاپدم؟» دین ده زده مونایه] آه بو بیاض صحیفه، بو کوزل کتاب بو قادر رزالتلری تصویر اینچونمی یازیلدی؟ قباحتمی؟.. کنه اکی می؟. اکر یاپدیغکی سویله بیلسم اوتانق دینلن شی دنیان ابدیاً قاجوب کیده جک! آی، حجابندن بلوطلرک آرقه سنه صاقلانه جق. هر سوزی تکراره حاضر اولان عکس صدا، حکایه جنایتکی تکراردن اوطانه رق یرک دیننه کچه جک!.. نه می یاپدک؟.. حیا سز فاحشه!..»

صانیور سکز. فقط یا کیدور سکز. اونک بویله سویله مسی، بالترجیح ویا بالاخیار دکل بلکه طبیعتاً و مجبور آدر.

«شکسپرک مجاز و استماره لری سریع التحول بر آرزویه تبعیدن ایلری کلیور، بلکه فکرینک شکل و صورتنک او یولده اولماسنددر. اک شدید بر احتراض، بر اشتیاق زماننده بیله خیالندن وازکچه میور. هاملهت «پدرینک نجیب چهره سنی دوشونورکن اساطیری تابلولری تخیل ایدیور؛ او چهره یی:

«کوکلری اوپن بر تپ» اوزرینه هنوز نزول ایدن» بر «هرکول» له مقایسه ایدیور. قانی بر مجادله آره سنده بو کوزل خیال بزه شاعرک مبدولیت تصویرینی کوسته ریر؛ ایسته میهرک، فرقدده اولمایه راق و بلا مناسب هاملهت، اوتقلص ایتیش مدهش ماسکه سنک آرقه سنده — کندیسنک ده بکله مه دیکی — لطیف، ملهم و متبسم بر چهره بولدیغی کشف ایدیور.

«بو یولده بر خیالک شدید اولماسی طبعیدر. هر تشبیه بر صدمه در. غیر اختیاری اولارق، وطبعی بر صورتده، عادی بر فکری بر تشبیه تحویل ایده نك دماغنده بر آتش بولنیور دیمکدر: حقیقی تشبیه واستعا ردر، آلوریز خیالاتدر که شهشکه تنویر اولان بر تابلویه بکزره.

تاریخک هیچ بر دورنده، اروپا ملترینک هیچ برنده شکسپرده کی قادر بویوک بر ابتلا، بر احتراض کورولمه مشدر. شکسپرک اسلوبی بر چوق تعیرات متهورانه تشکیل ایدر. هیچ کیمسه کله لری اونک قادر آزوب بوزمه مشدر. غیر مربوط تضادلر، عضویانه متهورانه مبالغلر، اوهام و خیالات، هر درلو تعذیر و عتابلر، استغرابلر، ییغین ییغین خیال و تشبیهلر، عینی سطرده «نایت کوزل» ایله «نایت چیرکین»... شکسپرک باغیرمدان هیچ بر شیئی یازمادینی ظن اولونور.

«هاملهت» ه والده سی: «نه یاپدم؟» دیور. «هاملهت» شو جوابی ویریور:

«اوله برشی یاپدک که لطافت و ظرافتی، حیرت تواضی ترذیل ایدیور؛ فضیله، ریا نانی ویریور؛ عشق معصومانه نك آلتندن کللری قالدی رارق یرین» بر چیان قویور؛ نکاحک

غريب بر خيالى دها غريب بر خيال تعقيب ايديور .
 ناتمام برفكرى يوز فرسخ ايلرى ده اولان دېكر برفكر
 اتمام ايديور؛ ظاهرآ آرا ده هيچ بر مناسب كورونمور؛
 بر رابطه سزلق مشهود، هر آيمده توقفه مجبور اولونيور،
 يول يوق؛ يوقاريد، اوزاق بر مسافه ده شاعر كورينيور؛
 اووقت، اونك ايزيني تعقيب ايچون صرب و اوچورو ملي
 بر يوله كيدلديكي حس اولونيور؛ فقط كنديسى اوراده
 دوز بر يولده كزنيور كې كورونيور. حالبوكه بزي،
 آنجا بويوك بر جهد زورله سوروكليه بيلور. - تن .

شكسپيرك بويوك ناهمسي «اوتللو»

حقنه «لارومه» نك فكرى [*]

اوتللونك كندينه خاص اولان برمزي، برفاجه
 نويسك ميدان تماشايه قويه بيله چكي موادك اك وسيع
 واك زنكينلرندن بري اولان برماده ي احتوا ايتسيدر .
 اوتللو ابدى ولايزال بر شيئي، عشق موقع بحث
 ومذا كرهيه قويور . بوصفله «اوتللو» ايله «رومه نو»
 وژوليت «شكسپيرك آثاري مياننده بر موقع مخصوص
 اشغال ايدور . في الحقيقه مؤلفك آثاري ايچنده بوايكي
 ائردن ماعدا صرف بر فاجه عشق مصور اواق مقصدينه
 مبنى يازيلان دېكر بريسه دها تصادف ايديله مز .

شكسپير «اوتللو» ده موضوعه اول، عشق،
 كينه، غرضه، غرض خوز زانه يه تبديل ايدن برحسك،
 قيصقناچلغك تصويرنى علاوه ايديور . صوكره ده بوكا،
 اعماقه نفوذ ايد بيلديكي قىلبرى اك ظالمانه بر صورته
 دوچار اضطراب ايدن شديد برمفتونيتك، بر ابتلانك
 تعريف وتصويرنى ضم اپديور . ايله بابتلا كه بر كره
 آرزو وهوسنى آلدقن صوكره ينه او قىلبرى اك مظلم
 يوللردن، اك كره، اك مخوف جناياته سوق ايدور .

«پيه سده كي شوغايه ثلاثه، موضوعى وموضوعدن
 منتظر اولان مقصدى پريشان بر حاله بولنديرمق شويله

[*] صوروبون دارالفنونك اك بنام معلملرندن متوفى
 پروفيسور لارومه نك ۱۸۹۸ سنهسى «تان» غرتنه سنده نشر
 ايتديكي بر مقاله تنقيديه سندن مستخرجدر .

تصوير ويا تصور حاضرى اوزرنده تمرکز ايدور؛
 كنديسى تماماً اورتايه ويرير، اوكا وقف ذهن ايدور .
 بو دهانك ياننده انسان كنديسى بر كر دابك ياننده صانير؛
 اورادن آقان برسيل خروشان تصادف ايتديكي اشيايى قلع
 وبلغ ايدورك، شكلى دكشيدردكن، اكريتوب بوكريتدكن
 صكره ضياه عرض ايديور . بتون بو محتليج تشبيهلر اك وكنده
 انسان شاشيرير قالير؛ بر جنت موقته كيجه سنى، حمالى
 بر ال طرفدن يازيلش كې كورونن وياريم جمله سنده
 بر صحيفه لك فكر وتصويرى محتوى اولان بو تشبيهلر
 تنوير ايتكم ايتدكلرى كوزلرى ياقار. كله لر معالرخى غائب
 ايدور؛ تركيب كلام خردوخاش اولور؛ وسعت قريحه نك
 تهوراتى ايچنده، اوزاقدن اه زاغه، قورقاراق، تتره يه رك،
 ترددلردن صوكره، تدقيق ايدليك ايسته نيلن بواسلوبده كي
 غرابت وظاهرى خطالر طبعى ومألوف برفاده يه منقلب
 اولور؛ انسانك كوزلرخى قاشديري، حدت و غضبى
 موجب اولور، خوف وخشيتى جلب ايدور، خوشه كيمز،
 تحملنى سلب ايدور . اونك شعرلرى شديد، نافذ، علوى
 بر طاقم نغماتدر كه بزم اعضامرك تحملنك فوقده در؛
 قولاقليمزى ايچيدير . اونلرك صحتنى، كوزه لاسكى
 آنجا مفكره مز فهم واستخراج ايد بيلير .

«شكسپيرك آثارنده، قارئرك فكرنى حاضر لاق،
 تفصيلاته كيريشمك، ايسته ديكنى آكلاته بيلمك ايچون
 بعض تقيد ائده بولمق كې وسائط مققوددر . او،
 قوشمه سنى بيلمه ين شبتلى وقوتلى بر كهيلان كې آتيلير .
 ايكي كله آره سنده كي عظيم مسافه يي آتار، بر آنده،
 دنيا نك براوچندن او براوچه كيدر . قارء، بو خارق الماده
 صيچرايشدن طولايى متحير اوله رق كوزلريه، تعقيب
 اولونان يولى آرار؛ شاعر ك بو فكردن او برينه ناصيل
 ونه كې بر معجزه ايله واصل اوله بيلديكنى دوشونور؛
 بعضاً ايكي خيال آره سنده كوره بيلديكى - بزم قدمه قدمه
 كيدرك واصل اولديغمز - بعد مناسبى شكسپيرك فصل
 آتلايدىغى كندى كندينه صورار طورير .

«شكسپير اوچيور، بزايسه یرده سورونه سورونه
 كيديورز. بونك ايچون اونك اسلوبى بزه غريب كليور.

عشق خلقی

— ۱ . سيفالدين ه —

— ۱ —

رؤيا كوردن عصرلره عائد وقايي
 موهوم كوزلريله تماشا ايدن سما ،
 ارضك حياتي ، نشهسي ، مظلم فجايي
 حقتنده برحكايه فيصيلداركن آقشامه
 دويدم : هنوز ، ديوردی ، اوماغلي خانه دن
 يوقكن اثر دوداقلري اوستنده انجكم
 رقص آيله يوردی شايه روزكاري شوخ وشن :
 آي ، نوري لاله لر آچاقميش اونك بوتون
 زمردلي كوللرنده ، وقوشلرده پرسرور
 بيكارجه نغمه كونده ره جكمش چيچكاره ؛
 سازلر حياضه داملاته جقمش شراب نور ،
 سرخوس و متصل دونه جكمش بوتون كره !!

برچوق ملك كيده ردی قرا كلق آييلمان
 انام ايچون ستاره ي مجهول بريره ؛
 برعطش انتظار آيله بكاردي اختران ،
 ديرلردی : آه بېتسه ده كورسه ك شور كره !!

— ۲ —

ياييلدی دون كيجه اطرافه آنسرين شوخبر :
 ملكار ارضي تمام آيله بوب پچكلمش !
 شهابلر بوتون اجرامه مژده قوشدورمش ،
 بو طاتلي مژده يوره كلرده نشه جوشدورمش !
 فجرده هپ كله جكمش ستاره لر ، نازان ،
 كشاد رسمي كورمك ايچون افقلردن !

— ۳ —

طوبلاندیلر اطرافنه ارضك بوتون أجرام ،
 زواره ملكار ايديور عزت واکرام !
 « دنيا » دوريور اورطه ده ظلمت آيله مستور ،
 يوق لیل وجودنده كولن بر كوچو جك نور !
 بايغين ثوتويور عشق آيله ماهك كوموش عودی ،
 بر سس كزييور بعضی ده اعصاب سكوتی ..
 پرشعشه بر قافله كلكدده اوزاقدن ،
 هرآلده بر آماسلي فتر برده بخودان ،
 « صانع » ذهبي بر بولوطك كوكنه ياتمش ،
 بوشلق او بولوطدن دو كولن شعله يه ياتمش !
 ياقلاشاده هپ موملك آنواری ايچنده ،
 اجرام ايديور - رعشه حرمت آيله - سجده !!

طورسون - اطرافيله دوشونولش و كوزل جمع و ترتيب
 ايداش اولديني ايچون - بالهكس عديم الانفكاك بر صورتده
 ربط و تحكيم ايديور .. اوتهلونك قيصقا انجاني ده زده مونانك
 اوتهلويه اولان محبتنه قربان كېتمه سي ، ينه او محبتك
 - افرطدرجه ده كي شدندن دولاي - كنديسني مدافه سز
 برافاسندن متحصدر . « ياغو » نك اوتهلوايله ده زده موناني
 محو ايتك ايچون قوردني دام اغفال ، عشقك ، ابتلانك
 او ايكي زواللي بلامدافه كندی آينه ويرمه سندن
 منبعدر . شوقطه يه ده دقت ايدكيزكه ، ياغونك بوباده كي
 اشتداد كين و غرضي محضا او كنده تجلي ايدن بو لوحه
 بختياري عشقك ايدكيزينه ايشلنديكي غرض وحدندن
 ايلري كليور .

« ايشته اصل موضوع بوندن عبارتدر . بو موضوع
 آيله شكسپير اوچ ماده يي تشریح ايديور .

« كرك حقيقي ، كركسه خيالي هيچ بر شخص عشق
 آيله قيصقا انجاني اوتهلوقادار مكمل عرض و تصوير
 ايدمه مشدر . هيچ برقادين عشقك بخش ايتديكي آي
 بر بختيارلنك آجيسني ، ده زده مونانقادار مظلومانه
 چكمه مشدر . هيچ كيمسه ياغو قادار مخوف بر صورتده
 دوچار كين و غرض اوله رق خدعه و دسائسي اونك قادار
 بر مكمليت مدهشه آيله موقع اجرايه قويمامشدر .
 هر شخصك اقوال و افمالي قائل و فاعلرني بزه آيله بر
 صورتده طانيتيور كه بواقوال و افمالدن هر بری اواشخاصك
 طبابندن وحتى طبابع بشردن بر نكسته ، بر « شیء »
 اظهار ايديور .

« هر رولده اعماق روچه بردنبره آيتلان شاعات
 ضيايه كي ، قيصه ، فقط بر چوق حقايق آيله مملو ،
 نكات طولودر .

« اُك كوزه چاربان نكاته دقت ايدرك پيه سي تكرار
 او قويكيز ، مختصر بر صورتده ، دفعة شخصي و عمومي
 اولارق احتوا ايتديكي احوال روچه دائر بر چوق
 حقايقدن دولاي حيران قاليرسكز ... » — لارومه

صالح نوادر .